

DORPSONTWIKKELINGSPLAN HOOG-KEPPEL, LAAG-KEPPEL & ELDRIK

Thema's: Groen, Biodiversiteit, Klimaatadaptatie, Leefbaarheid fysieke leefomgeving
& Recreatie en Toerisme

OPBOUW PRESENTATIE

1. Historische ontwikkeling

- Landschap: Rivierduinen en IJsselweiden
- Dorpen: Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Eldrik

2. Veldimpressie

- Foto impressie groen en landschap

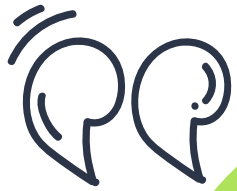
3. Bestaande plannen

- Omgevingsvisie 2035 - Groenstructuurplan - Bomenbeleidsplan - Plan Rijksweg N317 - Omgevingsverordening - Landelijk Register Monumentale bomen - Recreatienota - **Speelbeleidsplan** – **Biodiversiteitsplan** - **Soortenatlas**

4. Aanzet voor de visie

5. Opgaven, voorbeelduitwerking en partners

1. Historische ontwikkeling

RIVIERDUINZONE

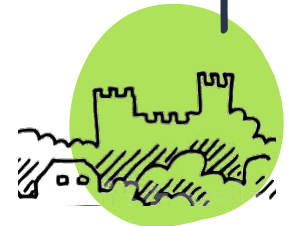

KARAKTERISTIEKEN

- Lanen, bossen en natuurgebieden
- Grote hoogteverschillen, zandig en droog
- Doorlopende landgoederenzone met kastelen, havezathen en hoge cultuurhistorische waarden

AANDACHTSPUNTEN

- Sterke invloed klimaat (verdroging, verarming)
- Afbrokkelen lanen, verdwenen wandelpaden en cultuurhistorische elementen

IJSSSELWEIDEN

KARAKTERISTIEKEN

- Rivier, waterlopen en poelen
- Rijen knotbomen, singels en bosjes
- Vochtige graslanden en akkers

AANDACHTSPUNTEN

- Schaalvergroting landschap, grootschalige industriële landbouw en energietransitie
- Afname toegankelijkheid, verdwenen paden, verder verdwijnen landschapselementen en natuurwaarden

HOOG-KEPPEL

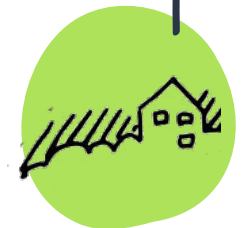
KARAKTERISTIEKEN

- Ontstaan op rivierduin langs Oude IJssel
- Brinkdorp
- Historische linten zijn Vrijlandweg en Panhuysbrink
- Karakteristiek: verhoogd gelegen kerk (12^e-15^e eeuw)
- Planmatige uitbreiding '60 (Brinkenhorst, A.G. Noijweg, Schoolstraat); verder individuele uitbreiding

AANDACHTSPUNTEN

Brink als dorpscentrum is verzwakt:

- Weinig dorpsfuncties
- Excentrisch gelegen nieuwbouwwijken
- Weinig verbinding met de Oude IJssel

LAAG-KEPPEL

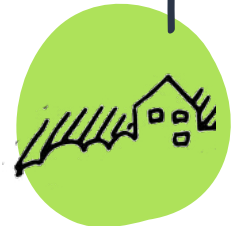

KARAKTERISTIEKEN

- Ontstaan op rivierduin langs Oude IJssel
- Kasteeldorp of Voordedorp
- Rijksbeschermd dorpsgezicht
- Historische Dorpsstraat en Rijksweg
- Karakteristieke bebouwing: kasteel, watermolen en kerkje
- Planmatige uitbreiding '60 (Rijksweg noord) en '00 (Rijksweg zuid); verder individueel

AANDACHTSPUNTEN

- Historisch centrum is verbrokken en niet meer beleefbaar door grootschalige infrastructuur
- Losse buurten die niet met elkaar zijn verbonden
- Weinig verbinding met de Oude IJssel

ELDRIK

KARAKTERISTIEKEN

- Buurtschap ten zuiden van Oude IJssel
- Agrarisch lint met diverse monumentale gebouwen
- Nabij (voormalige) middeleeuwse burcht Eldrik (het Hommeke)

AANDACHTSPUNTEN

- Historisch karakter en samenhang is onvoldoende herkenbaar.
- Verbinding met Hoog- en Laag-Keppel, de Oude IJssel en 'het Hommeke' mist

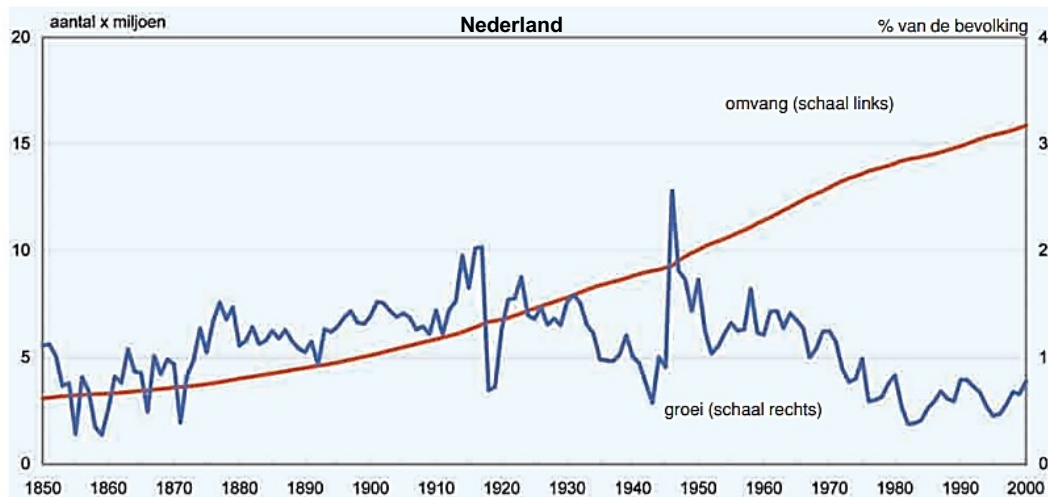

ONTWIKKELINGEN SINDS 1850

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Gld: 1850 – 375.000 inw, 2022 – 2.110.000 inw (± 580%)

BEVOLKINGSGROEI

- **Woningbehoefte stijgt**
  - (sub)urbanisatie, migratie, veranderende woonwensen
  - vanaf jaren '40 meer lintbebouwing
  - vanaf jaren '60 nieuwe woonwijken
  - nieuwe woningen hebben een andere stijl dan de oorspronkelijke bebouwing
- **Recreatiebehoefte stijgt**

Aanleg van speciale recreatievoorzieningen zoals parken, paden en sportvoorzieningen

ONTWIKKELINGEN SINDS 1850 (2)

TECHNISCHE ONTWIKKELING

- Industrialisatie en grootschalige bedrijvigheid

IJzergieterij Laag-Keppel

Zuivelfabriek, later Aviko, Hoog-Keppel

ONTWIKKELINGEN SINDS 1850 (2)

TECHNISCHE ONTWIKKELING

- Industrialisatie en grootschalige bedrijvigheid
- Mechanisering, intensivering en schaalvergroting van de landbouw.

Aanpassing aan natuurlijke omstandigheden is minder nodig. Het landschap worden aangepast aan landbouw-behoefte (ruilverkavelingen, prikkeldraad, kunstmest)

ONTWIKKELINGEN SINDS 1850 (2)

Kasteel Keppel. 19^e eeuw. De Oude IJssel liep ten noorden.

TECHNISCHE ONTWIKKELING

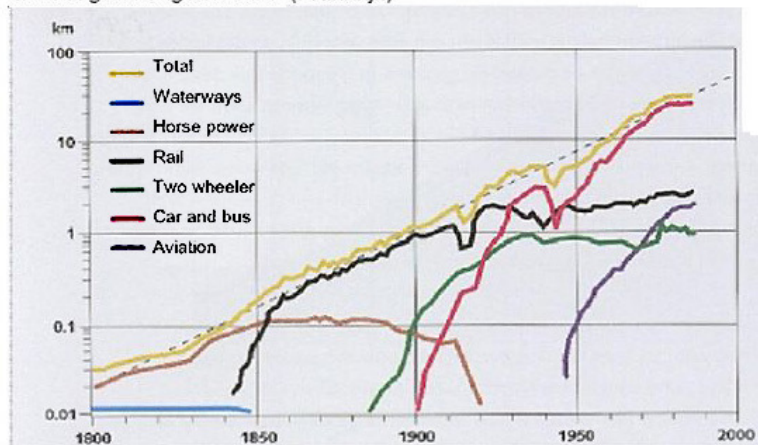
- **Industrialisatie en grootschalige bedrijvigheid**
- **Mechanisering, intensivering en schaalvergroting van de landbouw.**
Aanpassing aan natuurlijke omstandigheden is minder nodig. Het landschap worden aangepast aan landbouw-behoefte (ruilverkavelingen, prikkeldraad, kunstmest)
- **Grotere technische beheersing van de waterhuishouding**
Recht trekken Oude IJssel en beken/greppels, versnelde waterafvoer, waterstands-verlagingen, water 'ondergronds' afvoeren.

ONTWIKKELINGEN SINDS 1850 (2)

Dagelijks afgelegde afstand per persoon tussen 1800 en 2000, te voet gaan uitgezonderd (Frankrijk)

Bron: Bleijenberg, A., 2002.

Groei en verandering van mobiliteit

TECHNISCHE ONTWIKKELING

- **Industrialisatie en grootschalige bedrijvigheid**
- **Mechanisering, intensivering en schaalvergroting van de landbouw.**
Aanpassing aan natuurlijke omstandigheden is minder nodig. Het landschap worden aangepast aan landbouw-behoefte (ruilverkavelingen, prikkeldraad, kunstmest)
- **Grotere technische beheersing van de waterhuishouding**
Recht trekken Oude IJssel en beken/greppels, versnelde waterafvoer, waterstands-verlagingen, water 'ondergronds' afvoeren.
- **Vermeerdering van de mobiliteit**
  - Vermeerdering gemotoriseerd verkeer
  - vermindering functioneel voetverkeer.
  - aanleg spoorwegen, tramlijnen. De laatste later weer vervangen door een busnetwerk.

ONTWIKKELINGEN SINDS 1850 (2)

TOENEMENDE STURING OVERHEID OP LANDINRICHTING

Wetten op de Ruimtelijke Ordening

BEVINDINGEN HISTORISCHE ONTWIKKELING

- Relatie dorpen – landschap is verschaald
- Landschapsstructuren zijn deels verbrokken
- Landhuizen staan functioneel gezien niet meer centraal
- Verbindende voetpaden (o.a. van boerderij naar boerderij) zijn grotendeels verdwenen.
- Er zijn nieuwe structuren zonder historische grondslag toegevoegd
- De oorspronkelijke kavelgrensbeplantingen zijn verbrokken
- De vereenvoudiging en kanalisering van de Oude IJssel is erg ingrijpend geweest, waardoor de opbouw van het gebied niet meer logisch is:
  - de 2 oude rivierarmen zijn niet meer als zodanig te ervaren
  - Het eiland tussen de 2 rivierarmen is niet meer als zodanig te ervaren

*Toch is er nog veel aanwezig en terug te vinden.
Dit biedt kansen.*

2. Veldimpressie

RIVIERDUINZONE

STERREBOS

JAN DE JAGERLAAN

RIVIERDUINZONE

HESSENWEG

HUMMELOSEWEG RI. HESSENWEG

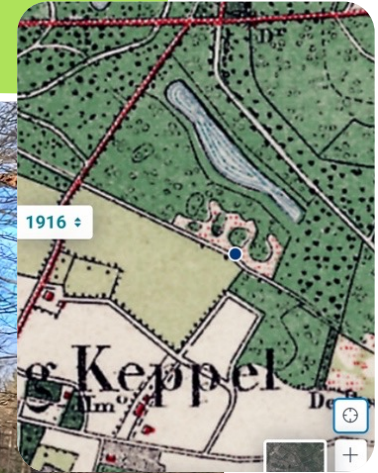
RIVIERDUINZONE

OUDE ZUTPHENSEWEG - ZIJPAD

OUDE PAD GOLFBAAN RI. PRINSENWEG

RIVIERDUINZONE

WANDELPAD 'T HOMMEKE

BURG. VRIJLANDWEG

IJSSELWEIDEN

WEHLSEWEG – RESTANT SOPPERSKOLK

WEHLSEWEG – SOPPERSKOLK 1960

IJSSELWEIDEN

ELDRIKSE KWELSLOOT

ELDRIKSE KWELSLOOT

IJSSELWEIDEN

IJSSELWEG – RESTANT OUDE IJSSEL

IJSSELWEG

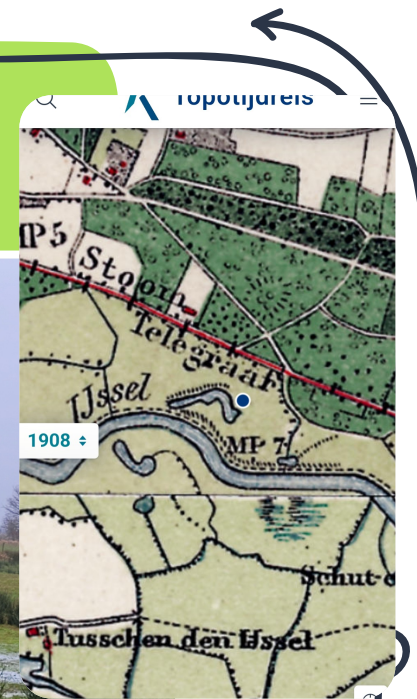
IJSSELWEIDEN - RIVIERDUINEN

RIJKSWEG - MULRABOS

RIJKSWEG - UITERWAARDE

IJSSELWEIDEN

IJSSELWEG

IJSSELWEG

HOOG-KEPPEL

DUBBELTJESWEG

BURG. VRIJLANDWEG

HOOG-KEPPEL

BURG. VRIJLANDWEG

BURG. PANHUYSBRINK

HOOG-KEPPEL

BRINK ANNO NU

BRINK 1910

HOOG-KEPPEL

MONUMENTENWEG

MONUMENTENWEG

HOOG-KEPPEL

BRINKENHORST

LAAG-KEPPEL

HUMMELOSEWEG

HUMMELOSEWEG CA. 1925

LAAG-KEPPEL

HUMMELOSEWEG RI BRUG

Laag Keppel

Hummelose Weg *m. h. g. Pielfe*

HUMMELOSEWEG RI BRUG CA. 1925

LAAG-KEPPEL

RIJKSWEG

RIJKSWEG

LAAG-KEPPEL

RIJKSWEG

1936

LAAG-KEPPEL

RIJKSWEG

LAAG-KEPPEL. DOESBURGSCHEWEG.

1925

LAAG-KEPPEL

JAAGPAD

1935

LAAG-KEPPEL

NACHTEGAALPLEIN

NACHTEGAALPLEIN

LAAG-KEPPEL

WILHELMINAPLANTSOEN

KOLENWEG

LAAG-KEPPEL

VAN PALLANDTLAAN

VAN PALLANDTLAAN

ELDRIK

ELDRIKSEWEG

ELDRIKSEWEG

ELDRIK

ELDRIKSEWEG

ELDRIKSEWEG

ELDRIK

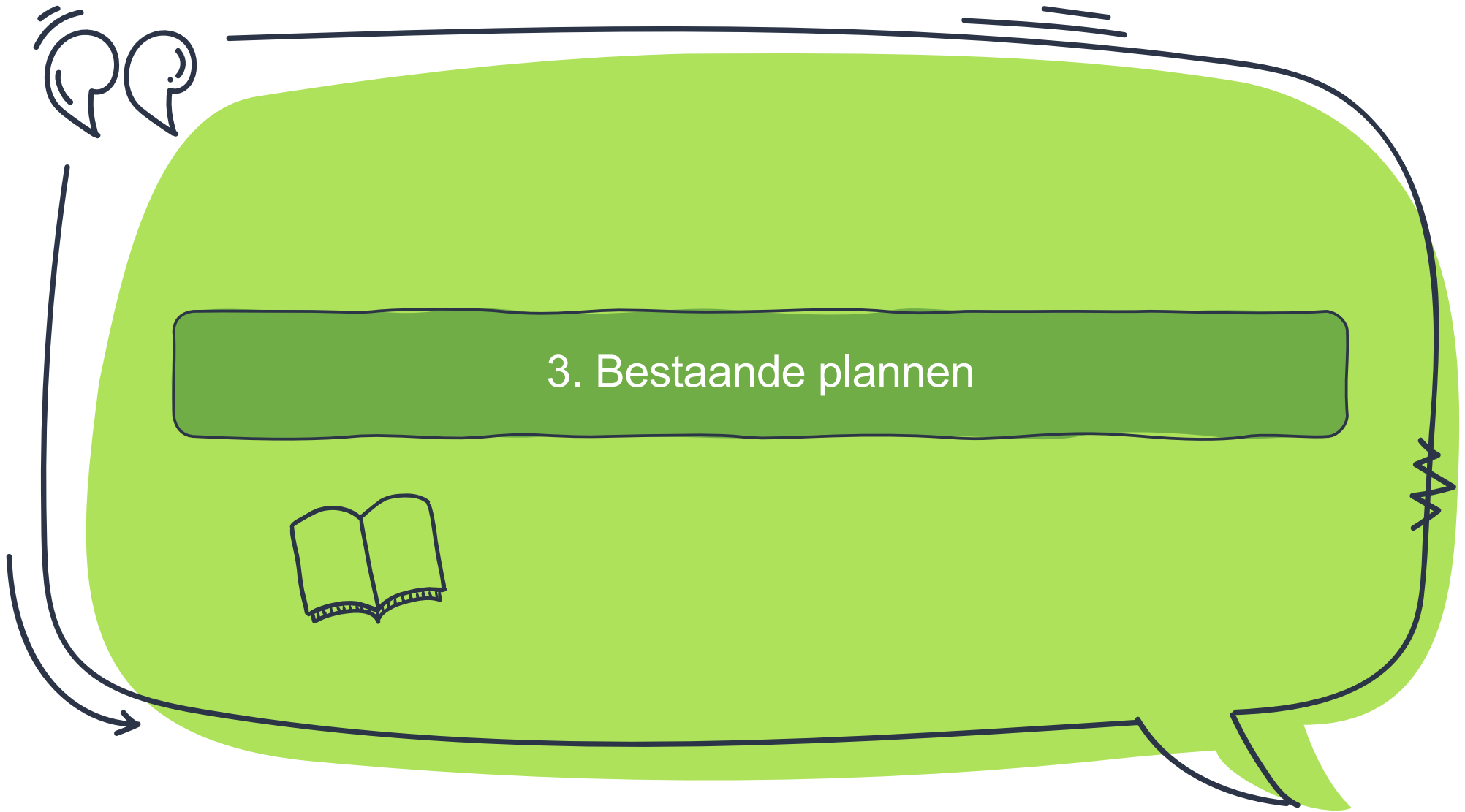
ELDRIKSEWEG

ELDRIKSEWEG

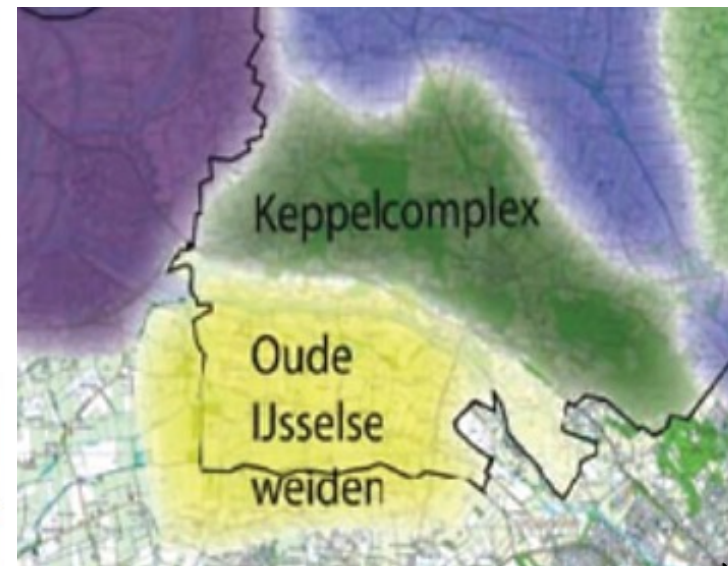
3. Bestaande plannen

BOMENBELEIDSPLAN (2)

Keppelcomplex		Landschapstypen: Rivierduinen Bos en landgoederen	
Hoofdhoutsoorten	overige houtigen	landschapselementen	bijzonderheden
inlandse eik, beuk, winterlinde, haagbeuk, zoete kers, es, grootbladige linde	hulst, vuilboom, lijsterbes, ruwe berk, hazelaar, boswilg, zoete kers	singels, struweelhagen, houtwallen, boscomplexen, erfbomen bij historische boerderijen	
Oude IJsselse weiden		Landschapstypen: Oude IJssel en rivierweiden Beekdal Stroomrug en terassen	
Hoofdhoutsoorten	overige houtigen	landschapselementen	bijzonderheden
eik, es, els, populier, meidoorn, knotbomen	grauwe wilg, meidoorn, sleedoom	erfbepanting op terpen, elzen en populieren bij watergangen,	openheid uiterwaarden, accentueren ontginningspatroon met hagen en knotwilgen

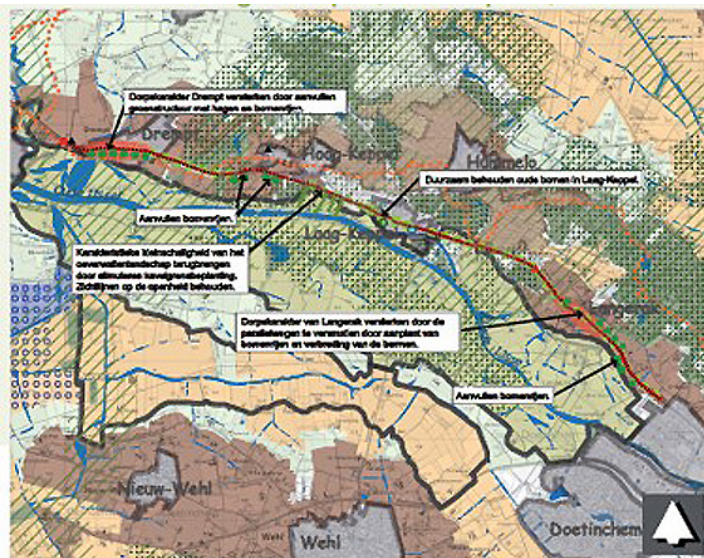
LANDSCHAPSTYPEN & -TABEL

ONTWERPVISIE N317 RIJKSWEG (1)

De is een richtingsvoorstel, geen concreet ontwerp.

TRAJECT 144
N317

Wegvak hp 5,819 - hp 14,525

BELANGRIJKSTE PUNTEN:

- Versterken landgoedkarakter door aanvullen bomenrijen langs landgoederen
- Behoud groen dorpskarakter Laag-Keppel door oude bomenrijen duurzaam te behouden en aan te vullen
- Kleinschaligheid oeverwallenlandschap terugbrengen door aanplant kavelgrensbeplanting (met zichtlijnen op openheid)

Huidige situatie thv. hp. 92. Het oeverwallen- / landgoederenlandschap komt niet goed tot uiting door de grote huidige openheid.

Streefsituatie thv. hp. 92. De karakteristieke beslotenheid en kleinschaligheid van het oeverwallen- / landgoederenlandschap komt beter tot uiting door kavelgrensbeplanting en bomenrijen. In de berm (alleen als deze herkenbaar zijn als onderdeel van een landgoed).

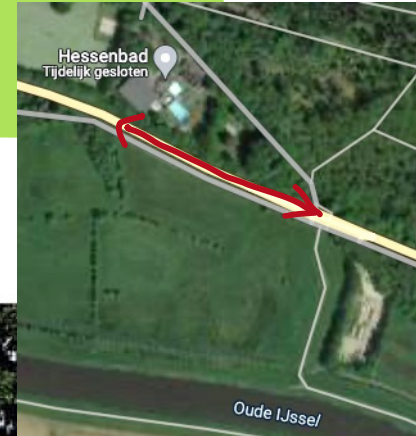
ONTWERPVISIE N317 RIJKSWEG (2)

Huidige situatie thv. hp. 9,2. Het oeverwallen- / landgoederenlandschap komt niet goed tot uiting door de grootschalige openheid.

Streefbeeld thv. hp. 9,2. De karakteristieke beslotenheid en kleinschaligheid van het oeverwallen- / landgoederenlandschap komt beter tot uiting door kavelgrensbeplanting en bomenrijen in de berm (alleen als deze herkenbaar zijn als onderdeel van een landgoed).

OMGEVINGSVISIE 2035 (1)

Omgevingsvisie 2035

Bronckhorst twee keer zo mooi

BELANGRIJKSTE PUNTEN:

- Het landschap is een belangrijke pijler van onze identiteit. Historische lijnen zichtbaar maken als bijdrage aan een mooier, herkenbaarder landschap
- Het landschap is in staat effecten van veranderend klimaat op te vangen
- Oude structuren en groene ruimtes in dorpen zorgen voor dorps karakter, opvangen regenwater, biodiversiteit, verkoeling en ontmoeting
- De omgeving is klimaatrobust en voldoet aan '3-30-300 regel'
- Bossen zijn gezond en divers
- Openbare ruimte is beweegvriendelijk en toegankelijk. Kwetsbare groepen hebben door opzet geen last van hittestress

OMGEVINGSVISIE 2035 (2)

LANDGOEDEREN & GROTERE PARTICULIERE TERREINEN

- Landgoed Keppel
- Landgoed 't Mulra
- Huize Ulenpas/landgoed Pimpelmees (?)
- Keppelse golfclub
- Opengestelde terreinen particulieren

OMGEVINGSVISIE 2035 (3)

NATUUR & LANDSCHAP

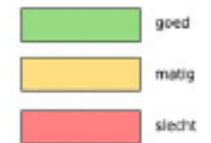
 Gelders Natuur Netwerk

 Groene Ontwikkelzone

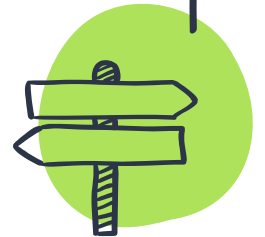

Basiskwaliteit
landschap

legenda kwaliteit:

Basiskwaliteit
natuur

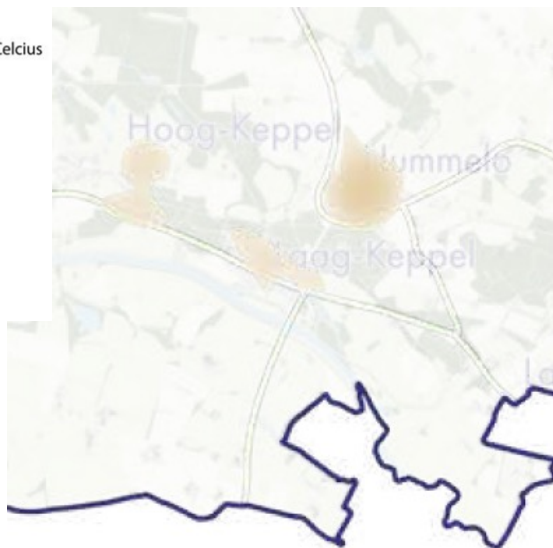

OMGEVINGSVISIE 2035 (4)

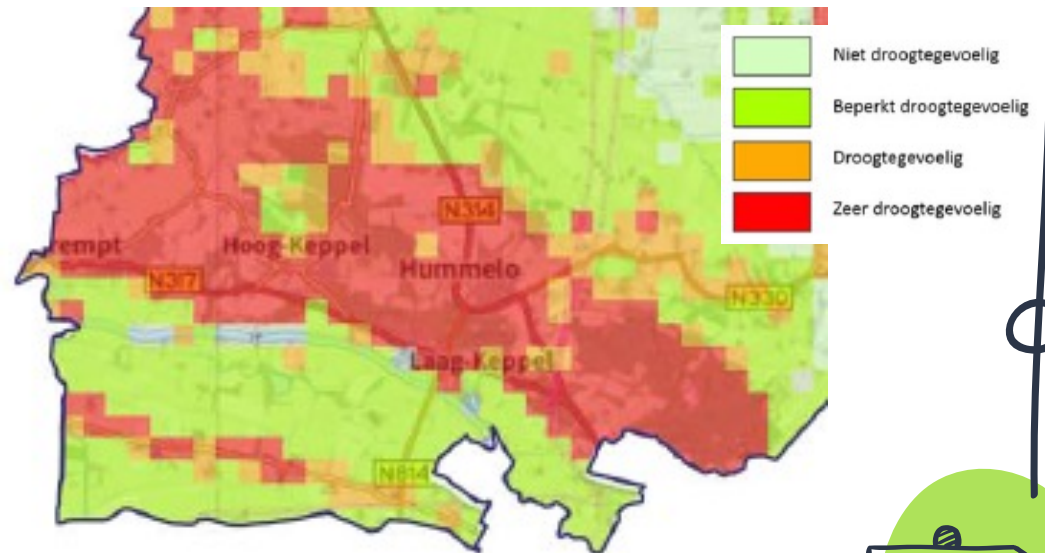
KLIMAATADAPTATIE

Hittestress [warme nachten]

Aantal nachten boven 20 graden Celcius

- Hittestress is nog beperkt (14-21 nachten boven 20 graden)

- Onze woonomgeving is zeer droogtegevoelig

OMGEVINGSVISIE 2035 (4)

BEVINDINGEN

- Hoge ambities, maar geen concrete aanpak hoe er te komen
- Landgoederen en groot grondbezitters niet/nauwelijks benoemd/betrokken
- Kwaliteit landschap & natuur van onze woonomgeving is 'goed'
- Groene ruimtes in dorpen inzetten voor klimaat, ontmoeting en biodiversiteit
- Historische lijnen in landschap herstellen
- Groene ommetjes in en om dorpen veel genoemd als voorbeeldoplossing

4. Aanzet voor de visie

Spelen, sporten en bewegen in het groen

Groene, lommerijke en leefbare dorpen

Grotere biodiversiteit

Dorpen met een eigen – in de historie gewortelde – identiteit

“Het zoeken naar een nieuwe balans & samenhang tussen landschap, natuur, historische ontwikkeling en menselijk gebruik.”

Groene plekken om elkaar te ontmoeten

Klimaatbestendige woonomgeving

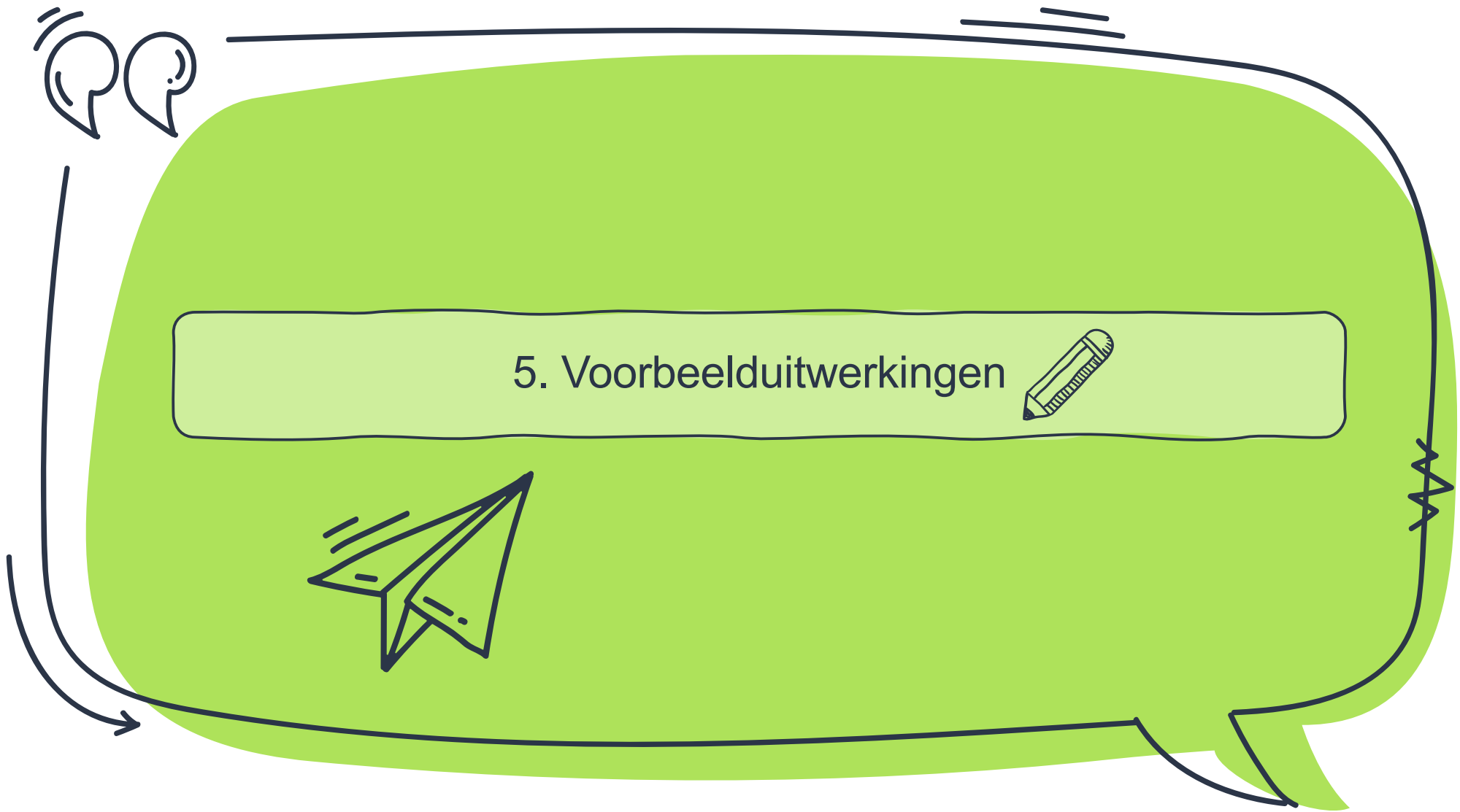
Herverbinden van dorpen & landschap, geënt op de geschiedenis

Schoner & gezonder milieu, minder uitlaatgassen

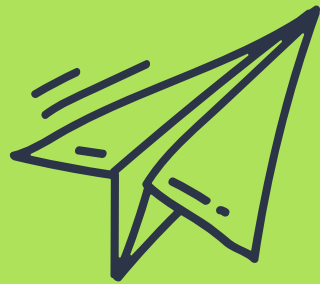
Herkenbaar maken van het landschap en onze geschiedenis

Duurzame, kleinschalige, groene landbouw

Extensieve recreatie

5. Voorbeelduitwerkingen

HERVERBINDEN VAN DORPEN & LANDSCHAP

Waarom?

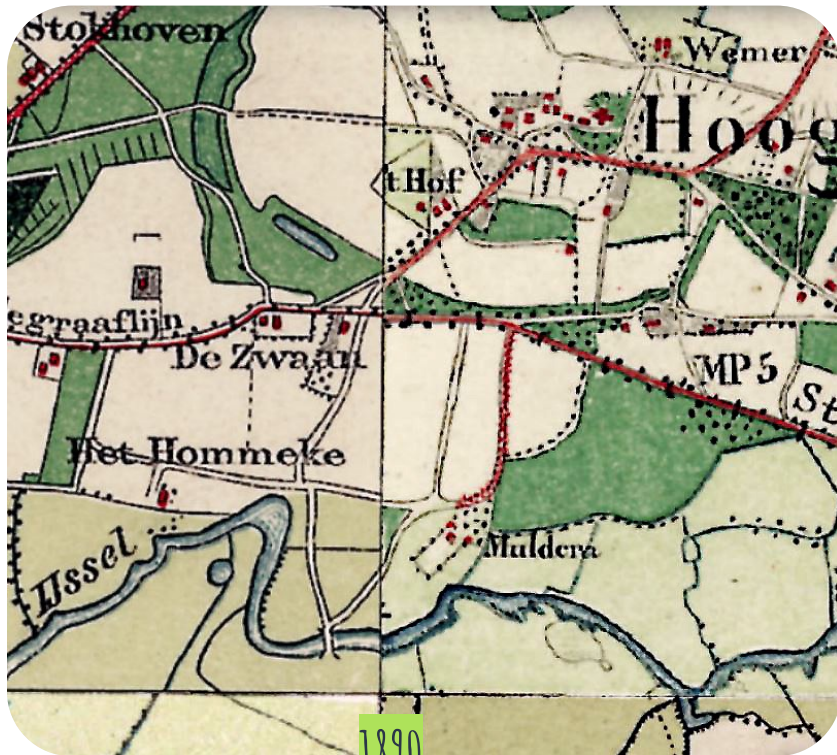
Het koesteren en herstellen van historisch groen en paden zorgt voor een herkenbaar én bruikbaar landschap.

Natuur & biodiversiteit kunnen gemakkelijk hierop aanhaken.

En het kost weinig ruimte.

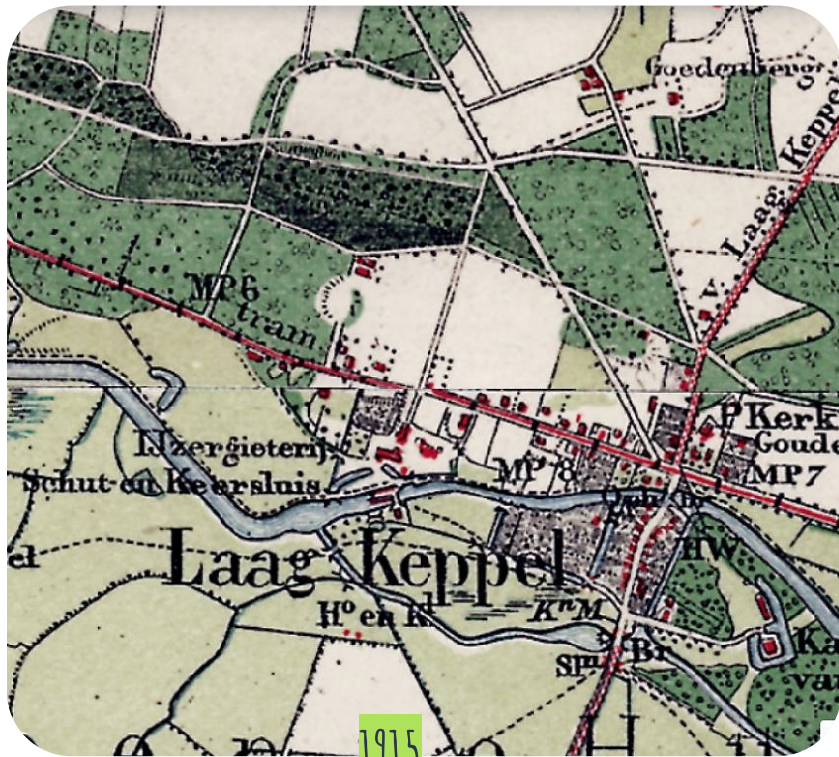

NIEUW OMMETJE – HOOG-KEPPEL: OUDE IJSSEL, 'T HOMMEKE

NIEUW OMMETJE – LAAG-KEPPEL: JAAGPAD OUDE IJSSSEL

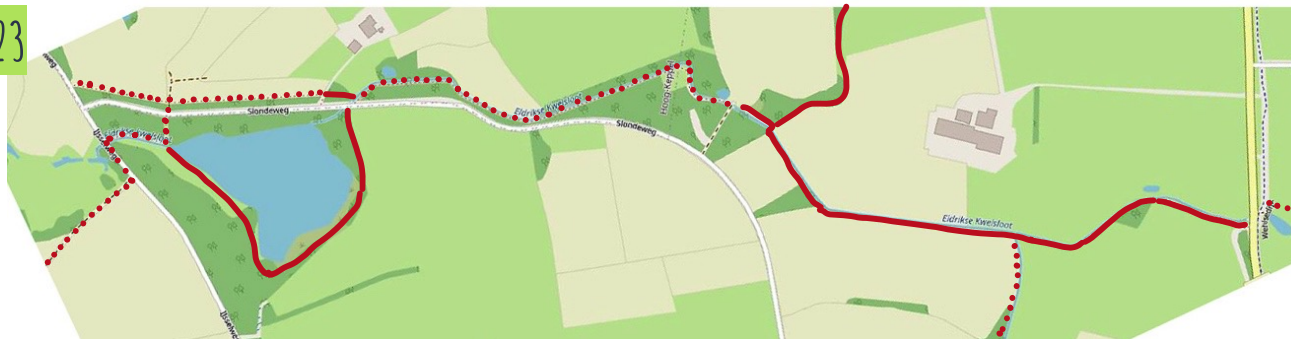

NIEUW OMMETJE - ELDRIK: ONDERSTE LOOP OUDE IJSSEL & SOPPERSKOLK

1890

2023

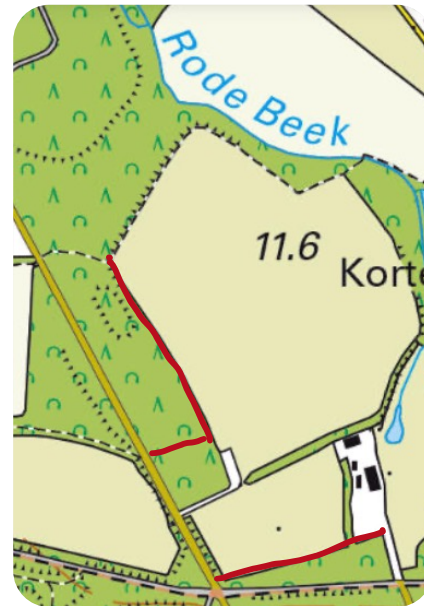

RIVIERDUINZONE

OUDE ZUTPHENSEWEG RI DOESBURGEPAD

HUMMELOSEWEG RI. HESSENWEG

PARTNERS

BELANGRIJKSTE PARTNERS:

- Gemeente Bronckhorst
- Landgoed Keppel
- Landgoed 't Mulra
- Landgoed De Ulenpas
- Keppelse golfclub
- Stichting wandelpaden Hummelo en Keppel
- Waterschap Rijn & IJssel
- Provincie Gelderland
- .....?
- .....?

BEDANKT VOOR DE AANDACHT!

